

A tanácskozás célja, hogy mind többen megismerjék az erdészet és a természetvédelem közös céljait, s magát az erdőt, amellyel kapcsolatban *Jung László*, az EGERERDŐ Rt. vezérigazgatója egy Németországban született motót idézett: „*Én, az erdő több vagyok, mint amennyit Ön gondol rólam!*” S hogy többet is tudjunk róla, nagy feladat hárul az erdészeti erdei iskolákra. Ezek – mint a további előadásokból kiderült – olyan programokat biztosítá-

nak, melyek során *nemcsak a fajokkal, az életközösségekkel, az ökológiával, a természetvédelemmel foglalkoznak, hanem a gazdálkodással is.*

Az országban működő huszonhárom erdészeti erdei iskola egyike a szilvászvárad, amely 1998-ban alakult. Mint előadásában *Antal József* helyi erdőgondnok kiemelte, tevékenységük során a környékbeli általános iskolákkal való kapcsolat bővítésére, valamint a táboroztatásra fektetik a hangsúlyt. Prog-

ramjaikban a komplex – több tantárgyat összevontan kezelő – foglalkozásokra építenek, hogy a gyerekek minden oldalról felfedezzék a körülöttük lévő világot. Ebben nagy szerepe van az elméleti és a gyakorlati, a családi rendezvényeknek, az *Erdők hete* alkalmával szervezett kirándulásoknak, túráknak.

A konferencia ma a Vöröskő-völgyben létesített új tanösvény bemutatásával zárul.

(*Heves megyei Hírlap*)

A Bakonyban ülésezett a Magánerdőgazdálkodói Pártoló Tagi Tanács

Az OEE Magánerdő-gazdálkodói Pártoló Tagi Tanácsa 2002. október 11-én terepi bejárással összekötött szakmai tanácskozást tartott Szentgál község határában a Hajagi Véderdő EBT területén.

A szakmai rendezvényt a jelenlétével megtisztelte *Barátossy Gábor*, az FVM EH elnöke, *Cserép János*, az OEE elnöke, *Telegdy Pál*, a MEGOSZ elnöke, *Vaspöri Ferenc*, az ÁESZ Veszprémi Igazgatóságának vezetője és a Balatonfelvidéki Nemzeti Park, valamint a környező erdőbirtokosságok képviselői. A 40 fős pártoló tagi tanácsból az ország minden tájáról 28 fő jelent meg. Szép számmal részt vettek a rendezvényen az erdőbirtokosság tagjai és a környékbeli magánerdő-gazdálkodásban dolgozó szakemberek is.

Az igazi borús októberi idő nem akadályozta meg a résztvevőket, hogy a Hajagi Véderdő EBT erdőterületén a terepi erdőgazdálkodás meredek, jórészt talajvédelmi erdőterületen folytatott gyakorlatát.

A terepi bejáráson, melyet *dr. Péti Miklós*, az OEE magánerdős alelnöke (EBT tag) vezetett, bemutatásra került a hagyományos fokozatos felújító vágás bükk-magaskőrís állományban, szála-lóvágás magaskőrís-bükk-hegyjuhar törmelék lejtő erdőben, hagyományos állománynevelés – külön figyelemmel az értékes elegyfajok (hegyi juhar, korai juhar, magaskőrís) törzsnevelésére.

Új kezdeményezésként a folyamatos erdőborítást célzó csoportos gyérítést is láthatták a résztvevők, melyet *Siffer Sándor* főerdőrendező ismertetett. A „Pro Silva” jellegű állománykezelési munkát középkorú magaskőrís, hegyi juhar, gyertyán, bükk állományban

kezdték. A cél a minőségi törzsnevelés és a vegyeskorú állományszerkezet kialakítása hosszútávon folyamatosan végzett kismértékű beavatkozásokkal.

A résztvevők a helyszínen megállapíthatták, hogy a felújítási és állománynevelési munkák eredményesek és a mostoha terepviszonyok mellett is – bár nagy költséggel – kivitelezhetők. A termőhelyi viszonyokból adódóan a bükk közepes vagy annál kissé rosszabb minőségű anyagot (főként másodosztályú fűrészrönköt és papírfát) ad. A magaskőrís, hegyi juhar, korai juhar méretes rönkje jelentené a területen az értéket, azonban a fapiaci helyzet jelenleg ezeknek a választékoknak sem kedvez. A felújítási erélye az állományoknak jó, sok a természetes újulat, megőrzése azonban igen költséges és nehéz feladat. Szinte megoldhatatlan problémát jelent a területet érő jelentékeny vadkárosítás, mely a túltartott vadlétszám mellett a véderdő területének nagyvad (szarvas, őz, vaddisznó) számára potenciálisan kedvező fekvéséből kitétségéből és speciális teraszos domborzatából, valamint friss vizet biztosító forrásaiból is adódik.

A vadkár elleni védekezésben a területen működő vadásztársaság tevékenyen részt vesz, végső megoldást azonban a tulajdonosi jogú vadászati hasznosítás jelentené, mert ez tekintélyesebb anyagi alapot nyújthatna a vadkár elleni védekezésre mindaddig, míg ezt a kár és a vadlétszám indokolná.

A terepjáró gépkocsikat is próbára tevő szakmai túrát rövid pihenő szakította meg a védett Hajagi Barkócafánál. Itt a pártoló tagi tanács tagjai táborúztak mellett tízórai és némi lélekmelegítő ital elfogyasztása közben a helyi erdőbirtok-

osokkal is elbeszélgettek, majd a gyalogos menetre váltva felkapaszkodtak a véderdő-oldal változó korú és meredekségű állományain keresztül az erdőbirtokosság 600 m magasán lévő erdei táborához. A terepi bejárás befejezését az időjárás is komolyan vette, mert alig-hogy elhelyezkedtek a kollégák a fedél alatt, az addig csak páradús és felhőbe burkolódzó hegytetőn megeredt az eső, ez azonban már a rendezvény további részét nem tudta megzavarni.

Ebéd után a résztvevők tanácskozással ülték össze az EBT „Dr. Majer Antal” foglalkoztató termében.

Farkas László elnök üdvözölte a megjelenteket. Véleménye szerint korábban már felvetett problémák megoldásához az elmúlt egy év nem volt eleghető. A magánerdő-gazdálkodás körülményei indokoltá teszik a viszonyok javítására irányuló fokozott erőfeszítést. Ehhez a munkához az OEE hathatós támogatását kéri.

Barátossy Gábor az FVM Erdészeti Hivatal elnöke napirend előtti felszólalásában kifejtette, hogy – mivel az erdőtelepítések elsősorban magántulajdonban lévő területeken fognak történni a jövőben – a magánerdők részaránya növekedni fog. Ezt felismerve az FVM Erdészeti Hivatala fokozott figyelmet fordít a magánerdő-tulajdonosok gondjainak megismerésére és a problémák megoldásához szükséges lépéseket meg fogja tenni. A jogszabályi körülményeken is lát még javítani valót.

A napirend szerint a következő előadások hangzottak el:

Markó Lászlóné dr.: „*A Hajagi Véderdő EBT gazdálkodása.*”

A terület a 19. század vége óta a „Szentgáli nemesi közbirtokosság véd-

erdeje” részét képezte. A topográfiai viszonyok indokolták a véderdő jelleg nyilvánítását és a tulajdonosok közös, állami erdő felügyelet mellett gyakorolt gazdálkodását. Ezért a környékbeli új tulajdonosok számára ez a közös erdőgazdálkodás nem idegen.

Az EBT 218 ha területen, jelenleg 64 tulajdonossal működik, az átlagos tulajdoni hányad 3,4 ha (0,2 – 19 ha). A Felügyelő Bizottság elnöke erdőmérnök, aki sok segítséget nyújt a szakmai irányelvek kialakításához. Az erdőművelést megbízott erdész irányítja. A tagok haszonvétele 2000-ig tűzifában és száradékban realizálódott, a múlt évben osztalékot kaptak. A tulajdonosok rendszeresen látogatják a területet, kötődnek az erdőhöz.

Az erdőterület fele talajvédelmi jellegű. Különálló erdőrészletet (kb. 3 ha) alakítottunk ki a turisztikai és szociális létesítmények környékén. A talajtakaró sekély, csak egytizede jó minőségű (agyagbemosódásos barna erdőtalaj). Az élőfakészlet jelentős, fajlagosan 327 m³/ha. A jellemző faállomány a bükk, magas kőris és gyertyán, egyéb keménylombos elegyfákkal. Kiugróan magas a 100 évnél idősebb állományok aránya. A 2001-től érvényes 10 éves üzemterv egyik fő célkitűzése ezért a korszerkezet javítása. A véghasználatot száralóvágással és fokozatos felújító vágással végezzük. A felújítások a újulat védelme mellett (vadvédelmi kerítés) és szükség szerinti pótlásával folyamatosak.

Kiemelt szerepet szántunk az erdő rekreációs, turisztikai funkciójának. Saját erőből építettünk egy 12 személyes faházat, amely kezdetben tagjaink családi pihenését, gyerekeink nyári táboroztatását szolgálta. 2001-ben az FVM Erdészeti Hivatalától kapott támogatás segítségével és a tagok társadalmi munkája útján a létesítményt bővíteni tudtuk: egy 40 személy befogadására alkalmas, fedett ebédlő – foglalkoztató terem és kisebb szociális egységek lehetővé tették, hogy a múlt évtől már külső iskolás csoportokat is fogadjunk, a teljes nyári szezont kihasználva.

Jelzett turistautakat alakítottunk ki és a tájékozódást segítő térképeket, valamint a terület történetét, élővilágát és ökológiai sajátosságait bemutató oktató kiadványokat is készítettünk. Az erdőben található két forrást, továbbá egy öreg barkóca berkenyefa környékét kitisztítottuk, gondozzuk. Az utóbbit a Szentgáli Önkormányzat 2001-ben védetté nyilvánította.

Mibálffy Imre (FVM EH): Az erdőtelepítések támogatásának lehetőségei az Európai Unió csatlakozás esetén.

Az EU általános szempontjai szerint csatlakozás esetén az elmaradott térségeket, a strukturális nehézségek kiküszöbölését, a vidékfejlesztést és az ezekhez kapcsolódó tájékoztatást, felkészítést támogatják. A szubvenciók odaítélésénél a régió szerepe a döntő.

Az erdőgazdálkodást a vidékfejlesztés részeként kezelik, a támogatás céljaira különböző alapokat hoztak létre (pl. EMOGA). Igényjogosultak lehetnek magánszemélyek vagy ezek társulásai, valamint települési önkormányzatok. Az állami szektor a támogatásból ki van zárva. A jelenlegi állás szerint, az újonnan belépő tagok a régiók által igénybevehető összegek 25 %-át kaphatják csak meg. A következő jogcímenek igényelhető támogatás még meg nem kezdett műveletekre:

Erdőtelepítés mezőgazdasági területen. Az erdősítés miatt kieső jövedelem pótlására 20 évig kapható támogatás. Ehhez igazolni kell a korábbi évek rendszeres gazdálkodásából származó jövedelmet. (Magánszemélyek jelenleg max. 185 euró/ha, társaságok 725 euró/ha összeget kaphatnak évente ilyen címen.)

Az erdő gondozására legfeljebb 5 évig adható támogatás a fenntartható erdőgazdálkodás kiterjesztésére, erdészeti társulások létrehozására, erdészeti katasztrófák kivédésére (pl. tűzvédelmi létesítmények kialakítására).

A vonatkozó rendeletek szövege az FVM honlapján megtalálható.

Az elmondottakból levonható az a következtetés, hogy a támogatások megszerzése nem lesz könnyű, a tervezett telepítéseket célszerű még az EU-hoz való csatlakozásunk előtt megvalósítani és ehhez a hazai támogatási rendszert igénybe venni.

Vaspöri Ferenc (ÁESZ Veszprém): Az erdőterület bővítési lehetőségei hegy- és dombvidéki viszonyok között a természetközeli erdőgazdálkodást figyelembe véve.

Az elkövetkező időszak célkitűzései között az erdőterületek telepítéssel történő növelése, az erdővédelem és a tájvonzó arculatának kialakítása kap különleges figyelmet.

Veszprém megye erdősültsége a 16. század elejéig 85 %-os volt, a mezőgazdasági művelés terjedésével azonban ez erősen visszaesett. A Trianon utáni mély-

pontot követően 20 %-ban ismét növekedett. A legintenzívebb telepítés 1972-ben történt, a legkisebb területet 1994-ben fásították be. A jelenlegi 29,5 %-os erdősültség jóval magasabb az országos átlagnál, de a további erdőterület-rehabilitáció indokolt. A bükkösök és gyertyános-tölgyesek (kb. 30 %) állapota megközelíti a természetes viszonyokat.

Az ország 2010-ig 25 %-os erdősültség elérését tűzte ki célul. Mivel Veszprém megyében mindenhol alkalmas a talaj erdőtelepítésre, és a fafeldolgozó ipar is jelentékeny, célszerű itt az erdőterület további növelése. Erre a megyében külön fejlesztési terv készült. A tervezésnél a természetközeli, egyes lombdők közötti felhagyott mezőgazdasági területek őshonos fafajokkal való erdősítését tűzték ki célul. A telepítés elsősorban gyepterületeken történhetne (a konkrét javaslatokat az előadó térképekkel is illusztrálta). Így 38-39 %-os erdősültséget érhetnénk el. A javaslat elkészítésénél nem tervezték a nagyobb utakhoz és településekhez közel eső területek erdősítését, figyelembe vették, továbbá a védett gyepek megőrzését. A terv megvalósítása reális célkitűzés, mivel megyénkben aktívan működnek az integrátorok.

Mocz András: A Nemzeti Erdőstratégia és a Nemzeti Erdőprogram ismertetése, különös tekintettel a magánerdőgazdálkodásra.

A hat szakértő bizottság által kidolgozott vitaanyagot (Fehér könyv), társadalmi vita alapján összegezve fogják végleges formába önteni. A stratégia sarkalatos pontjai: a fenntartható erdőgazdálkodás, a biológiai körforgalom, biodiverzitás és a rekreációs lehetőségek biztosítása és fejlesztése.

Témakörök:

- Az erdők sokrétű jelentősége
- Nemzeti Erdőstratégia és Nemzeti Erdőprogram – definíció és nemzetközi vonatkozások
- Magyarország erdei és erdőgazdálkodásának fő jellemzői
- Nemzeti Erdőstratégia – alapelvek
- Nemzeti Erdőprogram – operatív programok
- A Nemzeti Erdőstratégia és Erdőprogram folyamata, társadalmi vitája
- A magánerdőkre vonatkozó operatív program főbb célkitűzései:
 - a magánerdő működőképességének javítása
 - A magán-erdőgazdálkodás fokozottabb szerepvállalása a vidékfejlesztésben (kiemelten a földhasznosításban)

– A magánerdő-gazdálkodás fokozottabb szerepvállalása a közcélú feladatok ellátásában.

A működőképesség javítása az erdő tulajdonlásából eredő jogok és kötelezettségek jobb ismeretén alapulhat. Ez elősegítené a kedvezőtlen tulajdonviszonyok rendezését (birtokoncentráció, csere, a legkisebb tulajdoni hányad meghatározása az osztatlan tulajdonú területeken); megkönnyítéséhez állami szerepvállalás szükséges (az eljárások adó- és illetékmentessége). Ugyancsak a működést segítené a társadalmi érdekű jogkorlátozások törvényileg elismert kompenzációja, továbbá az erdőtulajdon és a kapcsolódó vagyonértékű jogok (pl. vadászati jog) valós érteken megvalósuló érvényesíthetősége.

A magánerdő-gazdálkodást erősítő intézkedéseknek ki kell terjednie az érdekképviseletekre. Célszerű továbbá a meglévő integrátori rendszer bővítése és támogatása. Alapvető követelmény, hogy az erdőtulajdonosokat a tőke kivonásként jelentkező hatásoktól mentesítsék.

A vidékfejlesztésben és a vidék kedvező arculatának kialakításában fontos szerepet játszhat a magántulajdonban lévő területek erdősítése. Differenciált telepítéssel az erdők szerkezete is javítható. Az energia célú faválasztékok termelődésének növekedése várható. Ezek értékesítésére a kisebb települések közelében megvalósítandó hőerőközpontok kiszolgálása nyújthat lehetőséget.

A közcélok fokozott érvényesítése a magánerdőkben is megvalósítható (pl. rekreáció, tájrehabilitáció, talaj- és vízvédelem). Mindezt a tulajdonosokkal összhangban, oly módon kell megvalósítani, hogy a tulajdonosi jogok gyakorlása minél kevésbé sérüljön. A felszabaduló gyenge termőhelyi értékű megvalósuló természetközeli erdőgazdálkodás fokozott szerepet játszhat a jövőben a természetvédelmi célok megvalósításában.

Vita

Cserép János az OEE elnöke vitaindítójában kiemelte, hogy az OEE a szakmai program mellett az erdőgazdálkodók érdekképviseletét is fontosnak tartja. A Nemzeti Földalapkezelő szervezetben képviselve vagyunk, célszerű lenne ezt megyei és helyi szinteken is érvényesíteni. A jövőben elsősorban a magántulajdonban lévő területeken lehet majd erdőt telepíteni. Az OEE törekszik a jövőben a magán- és állami erdőgazdálkodók érdekei mellett a mindkét szektorban egyaránt munkát vállaló er-

dészeti vállalkozók érdekeit is képviselni. A Parlament Erdészeti Szakbizottsága rövidesen tárgyalja a jövő évi támogatást, problémáinkat ott elő fogják terjeszteni.

Barátossy Gábor véleménye szerint az EU támogatásait a csatlakozás után nehezen fogjuk tudni fogadni, mezőgazdaságunk nyilvántartási viszonyainak elmaradása miatt. Ezért a megkezdett nemzeti telepítési programot várakozás nélkül folytatni kell.

Dr. Erdőss László: a mezőgazdasági termények értékesítési lehetőségei nem kedvezőek. Az erdőtelepítéseknél sík vidéken célszerű a faültetvényeket előnyben részesíteni. Ennek gazdasági előnyeiről szeretné a gazdálkodókat, a PTT jövő évi kihelyezett ülésén, gyakorlati bemutatóval is meggyőzni.

Támba Miklós: az erdőgazdálkodásban nem csak a telepítéshez szükséges forrást hozni. A magántulajdonosok tőkehiánnyal küszködnek, nem tudják megvásárolni a termelőeszközöket.

Könnnyű István: A jelenlegi erdőfenntartási járulék rendszere többszörösítet vonja el a gazdálkodóktól a visszajuttatott pénzeszközöknek. Ezen változtatni kellene, a szektorsemlegesség megszüntetésével vagy egyéni számlás rendszer bevezetésével.

Barátossy Gábor: Az erdőfenntartási járulék az ágazat jövedelmének egy részét volt hivatva visszaforgatni az erdőgazdálkodásba. A jelenlegi megvalósításnál ez az elv csorbát szenved. Az EU-hoz való csatlakozás érdekében ezen hamarosan változtatni kell, de alkupozíciónk megőrzése érdekében addig célszerű fenntartanunk.

Bodor Károly: A magánerdő-tulajdonosok területi arányát tekintve 40 %ban kellene képviseltetni magunkat az OEE döntéshozó testületeiben. Az erdőben dolgozó vállalkozóknak az erdő a megélhetési forrás, ezért az érdekvégyesítés alapvető kritérium.

Telegdy Pál: a MEGOSZ nevében üdvözölte a tanácskozást. Az elhangzottakkal egyetért és a jövőben is törekedni fog a MEGOSZ és a PTT közti jó együttműködés fenntartására.

Farkas László elnök, ezután azzal zárta be a vitát, hogy a PTT következő évi ülését sík vidéki területen fogja megtartani, ahol az ültetvényszerű erdőkben folytatott gazdálkodást lesz alkalmunk megtekinteni.

dr. Péti Miklós
Magánerdős alelnök
dr. Markó Lászlóné
EBT elnök

JEGYZŐKÖNYV

készült az Országos Erdészeti Egyesület
Elnökségi üléséről.

Budapest, OEE Klub, 2002. október 29.

Cserép János elnök igazolt távolléte miatt, *Duska József* alelnök vezette le az ülést. Köszöntötte a megjelenteket, az elnökség tagjait és a meghívottakat. (Megjelentek: *Duska József* alelnök, *Apatóczy István* technikus alelnök, *Dr. Péti Miklós* magánerdős alelnök, *Firbás Nándor*, *Molnár György*, *Pallagi László*, *Pushkás Lajos*, *Csiba Imre* régióképviselek, *Dr. Szikra Dezső* Erdészeti Lapok SZB elnök, *Kolozsvári Ákos* FB elnök; kimentését kérte: *Dr. Markovics Tibor* régióképviselek, *Andrésiné Dr. Ambros Ildikó* Oktatási Pártoló Tagi Tanács elnöke, *Balsay Miklós* Állami Erdőgazdálkodók Pártoló Tagi Tanács elnöke; meghívottak közül megjelentek: *Farkas László* Magán Erdőgazdálkodók Pártoló Tagi Tanács elnöke, *Riedl Gyula* könyvtárvezető, *Dr. Sárvári János* könyvtári munkatárs, *Ormos Balázs* főtítkárr, *Pápai Gábor* főszerkesztő, *Mester Gézmán* titkárságvezető). Az elnökség kilenc fővel határozatképes.

A meghirdetett napirendi pontokkal egyet értett az elnökség. *Duska József* alelnök felkérte *Ormos Balázs* főtítkárrt az első napirendi pont előterjesztésére.

A főtítkárr beszámolt az előző elnökségi ülés határozatainak teljesítéséről.

a) Egyesületünk hatathos közreműködéssel megalakult a Parlament Mezőgazdasági Bizottsága Erdészeti Albizottsága. Elnök: *Dr. Orosz Sándor* (MSZP), a Mg-i Biz. tagja, a Környezetvédelmi Bizottság alelnöke; tagjai: *Gráf József* (MSZP), *Vadász István* (MSZP), *Glautfelder Béla* (FIDESZ), *Dr. Szabó József Andor* (FIDESZ), *Font Sándor* (MDF), *Zwack Péter* (SZDSZ). Egyesületünk a továbbiakban is együttműködik az albizottsággal munkáját segítve.

b) Egyesületünk ismételten kérte tagsági bejegyzését a Parlament társadalmi és érdekképviselek listájára. Válaszlevelében a Magyar Országgyűlés Főtítkárra megerősítette tagságunkat, megújításra nincs szükség. Az elnökségi határozatban megjelölt parlamenti bizottságoktól (Környezetvédelmi, Területfejlesztési, Foglalkoztatási) az ülésekre a meghívók érkeznek, az elnökség nem döntött, kik képviseljek személyesen a bizottságokban Egyesületünket, kik legyenek az összekötők.

c) A külföldi kapcsolatokról és utaztatásról készült kimutatást áttekintette az elnökség és határozatban rögzítette döntését. Elfogadta az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság Erdészeti Szakosztályával aláírt együttműködési megállapodást és az erdélyi kollégák javaslataival kiegészített munkatervet, majd a következő határozatot hozta:

16/2002. (okt. 29.) sz. határozat:

Az elnökség áttekintette külföldi kapcsolatait és következő határozatot hozta:

a) az elnökség megbízza *Duska József* alelnököt a külföldi kapcsolatok gondozásával,

b) továbbra is cél a környező országok erdészeivel az együttműködés bővítése,

c) az elnökség felkéri *Bogdán József* és *Muth Endre* tagtársakat a horvát erdészeti, *Dr. Dobroszláv Lajos* tagtársunkat a Bajor magánerdő, *Pápai Gábor* és *Ormos Balázs* tagtársakat az erdélyi EMT Erdészeti Szakosztály együttműködési megállapodás-